

BASES PER A UN PLA LOCAL PER A LA RECONSTRUCCIÓ SOCIAL I ECONÒMICA DE MANRESA

1. PREÀMBUL

La crisi sanitària provocada pel virus SARS-CoV-2 ha impactat de manera inèdita i extraordinària tot el món i és ben clar que la seguirà una crisi social i econòmica de gran envergadura. Els últims informes fets públics per diverses institucions internacionals pronostiquen una caiguda sense precedents de l'economia mundial, pitjor que la del 2008 o, fins i tot, la del "Crac del 29", que va provocar la recessió dels anys 30 del segle XX. Aquesta crisi econòmica tindrà uns efectes devastadors sobre les persones, i és per aquest motiu que des de totes les administracions públiques farem plans per a la reconstrucció social i econòmica. Ho ha de fer Europa, l'Estat, la Generalitat. I també ho farem des del món local que, al capdavant, som l'administració més propera a la ciutadania.

Els manresans i manresanes hem demostrat aquestes últimes setmanes que som una comunitat compromesa, capaç d'afrontar reptes com els que ens ha comportat la resposta a la pandèmia. Hem estat confinats a casa i hem sabut reconèixer l'intens treball realitzat per totes i tots els professionals dels serveis públics essencials que han posat la seva vida en risc per fer-nos viable la quarantena. En especial, les treballadores i els treballadors del nostre sistema de salut que han redoblat esforços per salvar totes les vides que han pogut i per donar un comiat digne a les que no podien rebre l'escalf dels seus familiars en moments tan difícils.

Aquesta crisi se suma a dos altres reptes estructurals enormes. Per una banda, la crisi social i laboral provocada pel xoc financer del 2007 del qual ens estàvem recuperant. Una situació que continua mostrant amb duresa la falta de recursos per a les persones més vulnerables però també les desigualtats entre dones i homes, que en l'entorn laboral es manifesten amb una perdurable bretxa salarial i en una infravaloració de les feines com les cures, el comerç, o les tasques de la llar, realitzades principalment per les dones.

Per l'altra, una crisi ambiental i climàtica global provocada per la sobreexplotació dels recursos naturals i un creixement mundial insostenible que fa inviable el manteniment del model de desenvolupament actual.

Aquesta crisi l'hem de convertir en una oportunitat per definir noves prioritats a nivell local i global per a la lluita contra l'emergència climàtica des de l'inici de qualsevol actuació. El compromís de la ciutat amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) té més sentit que mai en aquesta nova etapa.

Només podem afrontar aquesta situació a través d'un pacte que ha de ser fruit d'un gran acord, tan transversal i ampli com sigui possible, que involucri tots els sectors de la societat i que permeti tirar endavant, de manera conjunta i consensuada, les mesures adequades per superar aquest gran xoc. Un pacte que necessàriament haurà de conviure i coexistir amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible que emanen de l'Agenda 2030, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides. Aquesta Agenda Urbana cerca l'assoliment d'un model de desenvolupament urbà sostenible des de tres dimensions: la social, l'ambiental i l'econòmica.

L'acord global ha de donar resposta a la gravetat del moment. Ha de ser fruit d'un debat amb mirada àmplia, sense apriorismes ni prejudicis, ser capaç de fer una bona diagnosi de la situació sobrevinguda i donar respostes a la ciutadania, de manera transversal i coordinada amb tots els sectors de la societat.

Un pla viu, participat i necessàriament adaptable perquè, ara mateix, l'horitzó que ens espera és incert i difícil de predir: ningú no es capaç de saber què passarà demà. És imprescindible repensar el que fèiem per encertar el que haurem de fer. Redefinir les prioritats del Pla de mandat i establir-ne de noves. Treballar des de tots els àmbits per cooperar en l'acció que sigui necessària per donar resposta, en comú, als reptes que se'ns plantegen.

Unes mesures que cal tenir clar a qui han d'anar dirigides, quins objectius persegueixen, quin impacte han de tenir i, per altra banda, qui les ha d'assumir. Perquè és evident que l'Ajuntament no podrà tenir a l'abast la solució a tots els problemes. Ni tenim capacitat de fer-ho ni tampoc ens correspon. Però sí que volem esdevenir corretja de transmissió i facilitadors de tots aquells recursos que cercarem en altres administracions i, sobretot, volem ser aglutinadors i promotors de les accions que sorgeixin en el nostre municipi i que, per tant, tindran tot el suport possible de l'Ajuntament.

Aquesta crisi l'hem de saber convertir en una oportunitat per repensar el model de societat en què vivim, perquè, de ben segur, el món que ens espera a totes i tots serà molt diferent del que hem conegut fins ara i cal estar preparats per donar-hi resposta. És hora de trencar tabús, d'explorar noves solucions i, sobretot, de vetllar perquè la crisi no la paguin les persones més vulnerables. Perquè no ens podem permetre generar més desigualtats. Estem davant d'una situació nova i incerta que reclama mesures innovadores i imaginatives amb l'esforç de cadascun de nosaltres perquè puguin ser realment efectives.

Una oportunitat, també, per sortir d'aquesta crisi amb un reforç de la democràcia, prenent les decisions doloroses de forma participada, amb corresponsabilitat, amb voluntariat, amb coproducció de polítiques públiques i cogestió d'equipaments i serveis i, també, vetllant perquè ningú no l'agafi com a excusa per retallar drets i llibertats individuals i col·lectives que han costat tant de guanyar.

Només teixint complicitats, sumant esforços, idees i coneixements, treballant des de la cooperació, amb la implicació de tothom, serem capaços de tenir un món més sostenible, un país més just i una ciutat més cohesionada, solidària, forta i compromesa.

En aquesta hora greu i encara incerta, tots els grups municipals de l'Ajuntament de Manresa, hem decidit arraconar les nostres lògiques discrepàncies ideològiques, convençuts que ara és l'hora de sumar esforços en la planificació de la recuperació.

És per tots aquests motius que ens comprometem a construir plegats un **«Pla Local per a la Reconstrucció Social i Econòmica»** i compartir el repte de la seva elaboració i execució amb tots els sectors de la ciutat i agents socials i econòmics. Un pla que, necessàriament, ha de tenir en compte els següents àmbits.

2. ELS ÀMBITS DEL PLA

a) Àmbit social

L'actual crisi està provocant la pèrdua de llocs de treball i accentua la precarietat amb què viuen moltes famílies que han vist afectades la seva única font d'ingressos, fent que una part important de les persones de la nostra ciutat no puguin cobrir les seves necessitats bàsiques a curt termini i per tant, augmentin les desigualtats socials. Milers de persones es veuen abocades a demanar prestacions socials perquè no poden satisfer necessitats tan bàsiques com l'accés a l'aigua, l'alimentació, l'habitatge o els subministraments energètics.

Cal redoblar els esforços perquè cap persona ni família no quedi al marge de les ajudes. Però no podem quedar-nos només en un sistema de prestacions, que no s'enfoquen sobre les desigualtats i les causes que les provoquen, sinó que intenten pal·liar-ne els efectes més devastadors. Hem d'establir els mecanismes necessaris per dotar la ciutadania de recursos i d'instruments per empoderar-se i poder viure vides dignes. Perquè no ens podem permetre que aquestes necessitats acabin sent estructurals.

En aquest sentit, també caldrà tenir en compte totes aquelles persones que es troben en situació irregular i que com a conseqüència no veuen garantits la totalitat dels seus drets bàsics. Haurem de facilitar que tothom, amb papers o sense, pugui obtenir els recursos necessaris per fer front a les necessitats agreujades que la crisi sanitària els ha provocat.

Pel que fa a l'habitatge i als subministraments, els desnonaments han estat aturats i l'Ajuntament ha pres mesures extraordinàries com la instal·lació d'un centenar de comptadors solidaris en menys d'un mes. Però a la ciutat ja hi havia una forta demanda històrica d'habitatge social i assequible i la crisi l'ha agreujat. Caldrà adoptar mesures per donar-hi resposta i, especialment, lluitar perquè cap família no quedi sense habitatge.

b) Àmbit d'infància, joventut i persones grans

Continuarem vetllant perquè cap infant no deixi de tenir un àpat saludable diari malgrat els menjadors escolars estiguin tancats. Tampoc que deixin de fer activitats educatives. Lluitarem contra la bretxa digital, una de les principals causes de la desigualtat, juntament amb el nivell socioeconòmic i formatiu de les famílies o l'accés a la cultura i a activitats extraescolars. Durant aquests mesos ha quedat aturat l'efecte igualador del sistema educatiu i s'han ampliat les diferències entre aquells infants de famílies amb un alt o baix nivell formatiu. Cal detectar els infants que des de casa no han pogut seguir el curs escolar correctament, sigui per dificultats d'accedir a Internet o perquè no han pogut rebre ajuda de familiars i amics, i esforçar-se per minimitzar els efectes que l'aïllament hagi pogut produir en el desenvolupament educatiu dels i les menors. Caldrà treballar pel reforç escolar d'infants i joves i per facilitar l'accés a activitats extraescolars i de lleure a les famílies vulnerables, però sobretot caldrà combatre l'impacte emocional i en les relacions que hagi pogut provocar la crisi sanitària.

Les persones joves constitueixen un col·lectiu vulnerable que es troba en un moment vital de canvi. Promoure activitats que afavoreixen la participació autoorganitzada i autònoma, fomentar espais d'interlocució i donar suport a les entitats juvenils haurà d'anar acompanyat de mesures integrals per garantir les possibilitats d'emancipació, com la recerca d'ocupació i d'habitatge.

També caldrà redefinir les activitats lúdiques per a joves i infants dels propers mesos, per donar resposta a aquelles famílies en què els progenitors treballin i els menors no es puguin quedar amb els avis i àvies o altres familiars.

El col·lectiu de les persones grans i l'envelliment, i també les persones amb discapacitat, suposen un altre dels grans reptes del pla de reconstrucció. Caldrà fer una reflexió profunda sobre els recursos i serveis actuals per a persones amb dependència i reconèixer l'alt nivell de complexitat assistencial.

Des de l'Ajuntament caldrà apostar i prioritzar els serveis bàsics que són competència directa, la prevenció de l'envelliment i l'atenció domiciliària, però també ens caldrà participar activament en el desplegament de les noves polítiques d'integració social i sanitària i dels nous escenaris que apareixeran.

c) **Àmbit laboral i foment de l'ocupació**

Tots els estudis indiquen que la crisi farà augmentar l'atur. A Catalunya s'estima que arribarà al 17%. Caldrà reforçar les polítiques actives d'ocupació per poder garantir un accés tan àgil com sigui possible al mercat de treball, per impedir que més famílies esdevinguin usuàries de serveis socials i per evitar el risc de cronificació de la precarietat social i econòmica. En aquest sentit vetllarem perquè no disminueixin els recursos d'altres administracions que serveixen per finançar les polítiques d'ocupació municipals. Al mateix temps, som conscients que caldrà augmentar els recursos propis en aquest àmbit per ser menys dependents d'aquestes administracions, prioritzant la creació d'ocupació sostenible i de qualitat i també les ajudes a aquells sectors que en puguin generar.

Hem de reconstruir l'àmbit de l'ocupació tenint també una mirada cap als i les joves. Han estat els primers a perdre la feina, que ja era precària i temporal. Els joves són el futur, però també són el present i no ens podem permetre que es trenqui el projecte emancipador de tota una generació.

d) **Àmbit econòmic i fiscal**

Per fer front a la crisi econòmica serà imprescindible adoptar les mesures necessàries per evitar la destrucció de llocs de treball, tant com sigui possible. És absolutament indispensable conèixer la situació de cada sector econòmic: la petita i mitjana empresa, les persones autònomes, el petit comerç i la restauració, el cooperativisme, el sector dels productors agraris, del turisme, etc. La crisi sanitària ha afectat cada col·lectiu de diferent manera. Per aquest motiu és essencial tenir un ampli coneixement de la situació de cada sector per saber com i quan caldrà actuar perquè les mesures siguin eficients i tinguin el major impacte possible.

L'Ajuntament té potestat per modificar les taxes, així com flexibilitzar els terminis de pagament dels tributs. S'ha modificat el calendari fiscal per allargar els terminis de pagament i oferir fraccionaments. Però també cal estudiar les mesures necessàries pel que fa a les taxes industrials, especialment les d'aquells serveis que no s'han donat mentre l'activitat econòmica ha estat aturada.

e) **L'Ajuntament com a eina d'impuls econòmic**

Afortunadament des de l'Ajuntament podem fer front a aquesta crisi amb molt millors condicions que la de l'any 2007. Les finances estan sanejades, l'endeutament és baix i tenim disponibilitat d'accés a crèdit. En aquest sentit, és molt important no aturar les inversions previstes, que donaran feina a empreses, i evitaran la destrucció de llocs de

treball, tot ajudant a la reactivació econòmica. El pressupost 2020 contempla 10,6 milions d'euros en inversions, de les quals més de 8 milions van destinades a obres.

Per altra banda, l'impacte pressupostari de la crisi sanitària pel que fa als serveis municipals està calculat, fins ara, en un milió d'euros, aproximadament. L'Ajuntament ja s'ha compromès a mantenir els pagaments a les empreses proveïdores de serveis municipals amb la finalitat que no executin expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO) i es mantinguin els llocs de treball de les persones.

També cal vetllar per pagar a les empreses proveïdores de l'Ajuntament amb la màxima celeritat per no tallar la cadena de pagaments. En aquest sentit ja hem fet un esforç important per reduir el període de pagament a 20 dies. És important mantenir aquests terminis tant temps com sigui possible.

Finalment, és necessari revisar el pressupost municipal i el Pla d'Actuació Municipal, del qual acabàvem de fer la participació ciutadana, per redefinir les prioritats i alliberar recursos per desenvolupar les mesures que adopti el Pla.

f) La funció pública i l'administració local

Les administracions públiques hem de saber gestionar la societat que ens és contemporània amb propostes, eines, discursos, models, organitzacions... que siguin coherents amb el nostre temps i no un altre. Posant-nos el vestit de treball del segle XXI. Del segle XXI que desitgem.

Ens caldrà, per tant, cercar nous models de gestió pública que donin pas a una altra manera d'entendre i desplegar el conjunt de polítiques públiques, promovent-ne la millora del grau d'eficàcia i eficiència per oferir un millor servei a la ciutadania.

Hem de flexibilitzar l'organització administrativa per fer-la adaptable als canvis constants, evitar duplicitats i fomentar la cooperació i la transversalitat entre serveis, entesa com una dinàmica de treball fonamental per oferir una resposta integral a les necessitats de les persones.

El desplegament dels programes i serveis d'atenció a col·lectius sovint requereixen d'una acció coordinada entre diversos serveis. La creació de taules transversals de col·laboració per col·lectius o per àmbits permetrà tractar les necessitats de manera àmplia i integral i establir com els diferents serveis hi han de donar resposta.

Aquest Pla promourà un model d'Administració relacional on la ciutadania i els agents socials passen a ser part activa de l'organització municipal, i una voluntat de generar debat, reflexió, transferència de coneixements i suma d'esforços. Per poder-ho dur a terme caldrà establir espais i canals formals i informals d'interlocució permanent i constant.

g) Els espais de treball municipals i les promocions públiques d'habitatge

Aquesta crisi ens ha ensenyat la necessitat de disposar d'uns espais d'habitatge i de treball adequats i saludables.

Per garantir la salut i la distància social del personal de l'Ajuntament caldrà revisar a fons les dependències municipals per assegurar que són espais adequats i saludables. Caldrà fer una especial incidència en aquells espais destinats a l'atenció al públic, de manera presencial, i replantejar els mecanismes d'atenció a la ciutadania a través de l'ampliació dels tràmits telemàtics.

Per altra banda, en les promocions públiques d'habitatge caldrà fer èmfasi en aconseguir espais polivalents, assolellats i ben ventilats així com recuperar els balcons, terrasses i espais comunitaris que tant han ajudat a fer més lleu el confinament.

h) **La cultura, l'esport i el lleure**

El sector cultural és un dels àmbits que més està patint més les conseqüències de la crisi de la Covid-19 i es preveu que sigui un dels que més dificultats trobarà per sortir-se'n. Manresa està ben posicionada en el mapa cultural del país, amb uns actius que ens singularitzen i que en alguns casos són referents en el sector, amb una xarxa d'entitats dinàmica i consolidada, amb creadors reconeguts en les diverses disciplines artístiques i amb un sector privat creixent. Aquest potencial manresà s'ha posat al servei de la recuperació social i econòmica de la ciutat i també hem de contribuir a repensar el seu futur proper.

Per sort, la ciutat compta també amb iniciatives que posen l'èmfasi en la cultura comunitària. Alhora, però, necessitarà d'unes polítiques públiques decidides que ajudin el sector a resistir i superar la crisi i que posi en el centre de l'actuació municipal garantir la igualtat d'accés a la cultura.

Per altra banda, caldrà promoure les polítiques esportives adequades per ajudar aquelles famílies que s'han vist afectades per la crisi, amb la reducció dels seus ingressos. L'esport és una eina fonamental per al desenvolupament de la salut física i emocional dels infants i una de les millors eines d'inclusió i cohesió social.

En una ciutat on conviuen persones de més d'un centenar de nacionalitats, la cultura i l'esport esdevenen un valuós eix de cohesió. És necessari vetllar perquè l'important teixit associatiu cultural i esportiu manresà pugui reinventar-se i ajudar-lo a desenvolupar les seves activitats.

i) **Àmbit de l'espai públic i la mobilitat**

Si una cosa és cada vegada més evident és que, fins que no hi hagi una vacuna per combatre el virus, haurem d'aprendre a conviure-hi. La principal eina per combatre les epidèmies no és només un bon sistema sanitari sinó, sobretot, els hàbits individuals i uns espais col·lectius saludables. Cal situar les persones al centre de les nostres polítiques urbanes i de mobilitat. En aquest sentit, la distància social serà un element imprescindible a tenir en compte, especialment a l'espai urbà i en el transport públic. Caldrà doncs, esmerçar els esforços necessaris per adequar l'espai per a vianants dels vials més transitats amb l'objectiu de fer possible aquesta distància social, crear zones d'atractivitat social i econòmica tant als principals eixos dels barris com al centre de la ciutat ja que la qualitat de vida de la ciutat i la compatibilitat dels negocis urbans girarà, sobretot, al voltant del vianant. Així mateix, el confinament, amb desplaçaments limitats a l'exterior, ens ha fet veure, més que mai, la importància de disposar de zones verdes de qualitat, dins la ciutat i el seu entorn.

Per altra banda caldrà prendre les precaucions necessàries per complir amb mesures higièniques i d'aforament en el transport públic i, sobretot, per retornar la confiança a la ciutadania. I explorar mesures de foment del transport individual com la bicicleta o el patinet, així com vetllar per millorar l'espai públic per a persones amb mobilitat reduïda.

j) **Àmbit sanitari**

La coordinació institucional ha estat fonamental per fer front a la crisi sanitària. La taula de treball creada a l'inici de la crisi entre l'Ajuntament de Manresa, el Consell Comarcal del Bages, l'Institut Català de la Salut, el CatSalut, el departament d'Afers Socials i

Famílies, Althaia i Sant Andreu Salut ha estat fonamental per adoptar, en cada moment, les mesures més adequades a través d'un treball col·laboratiu que cal preservar, i que ha permès donar recursos a altres organismes, més petits, que s'han vist desbordats, especialment les residències.

Caldrà fer un anàlisi de la situació sanitària a Manresa i definir els protocols d'actuació i de coordinació amb totes les entitats sanitàries i assistencials en cas que es pateixi un rebrot de l'epidèmia.

Hem d'aprendre de l'expertesa que ens dona haver sabut complimentar l'esforç dels professionals del sector amb la recerca de recursos d'urgència com la col·laboració econòmica municipal en la compra i posta en funcionament accelerada d'un aparell per Althaia que ha facilitat la realització de centenars de tests detectors del virus en pacients.

És fonamental redefinir les polítiques de salut assistencial cap a polítiques que promoguin els determinants de la salut. Aquells aspectes que ens fan guanyar en qualitat de vida tant a nivell personal com col·lectiu. I això vol dir prendre consciència dels estils de vida individuals, les xarxes i relacions comunitàries, l'accés als recursos i les condicions per tenir una vida saludable, i les condicions ambientals que permetin tenir aquesta vida sana.

k) Àmbit emocional

Més enllà dels problemes socials o de salut, la crisi sanitària ha tingut uns efectes devastadors pel que fa a la salut mental de les persones i en la gestió de les emocions. Milers de persones han vist morir els seus éssers estimats sense ni tan sols acomiadar-se'n, amb un impacte emocional altíssim. Altres han passat el confinament en una absoluta solitud, especialment les persones grans. També les famílies vulnerables han passat setmanes senceres en habitatges molt reduïts o en males condicions i ens preocupen les conseqüències a nivell emocional i de salut mental que pot tenir, principalment entre els infants i les persones grans. I també l'angoixa i la pressió que han patit les dones víctimes de violència de gènere havent de conviure tancades amb els seus maltractadors. Caldrà plantejar accions de resposta a totes aquestes situacions.

l) Àmbit del voluntariat i les xarxes ciutadanes

Per combatre la crisi actual no n'hi haurà prou amb els esforços de l'administració pública, ni de les institucions sanitàries, ni de les entitats socials, ni del món econòmic. És imprescindible la col·laboració solidària de tota la ciutadania, de forma individual i organitzada. En aquests moments es fa més necessària que mai la feina del voluntariat i del treball de les xarxes ciutadanes que s'han anat organitzant durant aquestes setmanes de confinament, a qui cal fer un agraïment especial. La crisi també ha permès a l'Ajuntament la gestió de voluntariat, un element clau que no només mirarem de no perdre sinó que procurarem consolidar i incentivar encara més.

3. L'HOMENATGE I EL RECONeixEMENT

La lluita contra la Covid-19 ha estat un esforç col·lectiu ingent, especialment del món sanitari i assistencial (així com nombrosos serveis essencials) i, malgrat tot, ha estat la crisi sanitària més important en més de cent anys, i milers de persones hi ha perdut la vida. És per aquest motiu que, quan la situació ho permeti, tenim el deure d'homenatjar les persones que ens han deixat i promoure accions institucionals de reconeixement als i les professionals i al voluntariat que han treballat i segueixen treballant per pal·liar els efectes de l'epidèmia.

4. SEGUIMENT DEL PLA

Aquest, insistim, vol ser un pla participat, col·lectiu, consensuat, que faciliti el treball en xarxa i que estableixi aliances. També ha de ser un pla viu, canviant i adaptable a una situació que no sabem com evolucionarà. Per aquest motiu, cal establir les mesures de treball i seguiment adients i que es concreten de la següent manera:

- a) Creació d'una **taula de seguiment del Pla** formada pel govern i tots els grups municipals de l'Ajuntament, així com dels representants dels agents socials, econòmics i del teixit associatiu de la ciutat que ha de tenir per objectiu el seguiment permanent de les accions adoptades per a la reconstrucció social i econòmica de Manresa, l'actualització de la diagnosi d'una situació canviant i l'adaptació necessària del Pla als nous contextos.
- b) **Calendarització i avaluació de les mesures** dutes a terme amb l'objectiu de treure les conclusions necessàries sobre el seu impacte, el grau de compliment dels objectius que persegueixen a curt, mitjà i llarg termini.
- c) Establir el mecanisme necessari per fer un **seguiment permanent** amb els grups municipals de les mesures dutes a terme pel govern.
- d) Establir un **canal de comunicació** periòdic amb el conjunt de la ciutadania per informar sobre els resultats d'aquestes taules de treball i rebre'n aportacions a través de les entitats que els puguin representar.

Manresa, 11 de maig de 2020

Valentí Junyent Torras
Alcalde de Manresa

Marc Aloy Guàrdia
GM ERC

Antoni Masegú Calveras
GM JxM

Felip González Martín
GM PSC

Roser Alegre Fontanet
GM FM

Andrés Rojo Hernández
GM Cs